

BIBLIJSKO - MOLITVENE ZAJEDNICE

SVETI PETAR I PAVAO

ODNOS MJESNE I OPĆE CRKVE

Iz Novozavjetnih tekstova jasno je uočljivo da se izraz „**ekklesia**“ upotrebljava u više značenja. To je konkretna grupa onih koji se sabiru da bi slavili Euharistiju. To je isto tako zajednica vjernika u jednome mjestu (**Crkva Božja u Korintu, Crkva u Jeruzalemu, Rimu ...**) a nekad je „**ekklesia**“ cjelokupnost svih onih koji vjeruju u Krista, tj. upotrebljava se za **cjelokupnu Crkvu**, tako npr. u **1 Kor 12, 27**. Kako su često identične stvarnosti konkretna zajednica koja se sabire na Euharistiju i zajednica vjernika u jednom mjestu (gradu ili selu), to želimo ovdje promatrati odnos između mjesne Crkve i opće Crkve.

Navodimo ovdje riječi velikog teologa **Karla Rahnera**: „**U svakoj je zajednici prisutna opća Crkva**“: Konkretna je zajednica „**mjesto događanja**“ Crkve. Težište novozavjetnih spisa također je na konkretnoj zajednici. Za Novi zavjet **ekklesia** je prvenstveno i konkretna zajednica u nekoj prostoriji, kući, gradu, a tek u drugom redu skup svih mjesnih ili pojedinačnih Crkava u općoj Crkvi. **Novozavjetni spisi na neki način indukatino idu prema općoj Crkvi**, dok im je primarna i neposredna stvarnost konkretna kršćanska zajednica. Crkva raste (tako se to događa i danas u svijetu) utemeljivanjem, razvijanjem i produbljanjem života pojedinih konkretnih zajednica.

Značenje pojma

Za vjernike koji su u Krista povjerovali, upravo je konkretna zajednica neposredno iskustvo Crkve Božje. Upravo u zajednici vjernik doživljava biće Crkve, tu on doživljava da je laik (laos grč. Član naroda Božjeg), da je ud u Tijelu povezan s drugima u jedno zajedništvo. Tu u konkretnoj zajednici vidi se kako **Crkva Kristu rađa nove članove po sakramentu Krsta.** **Konkretna zajednica prostor je slavljenja Euharistije, slavljenja sakramenata. To je prostor naviještanja Riječi Božje, brige za potrebne, bolesne i siromašne.**

Povijest razvoja

Gledajući povijesna zbivanja, vidimo da se naglasak polako s **konkretne zajednice premještao na opću Crkvu**. Sve se više gubi kategorija „**Crkve Božje u Korintu**“, a pojam Crkve sve se više primjenjuje na opću Crkvu. **Što je uzrokovalo tu situaciju?** Jedan od odlučujućih momenata bila je svakako i okolnost da kršćanstvo postaje državna vjera, da se sve više poklapa s granicama rimskog carstva i postaje obvezno za sve građane rimskog carstva nakon milanskog edikta 313.g. To je onda uzrokovalo da se i Crkva počinje „globalno“ promatrati, **pa polako iščezava poimanje „eklesie“ u smislu konkretne zajednice, a sve više jača u značenju opće Crkve.**

Ovdje ne želimo reći da je pojam „**ekklesie**“ u smislu opće Crkve manje vrijedan. On je zasvjedočen u apostolskim spisima (**Mt 16,18; 1 Kor 12,27**) i ima svoj puni sadržaj, ali je šteta što se je konkretna zajednica počela sve manje prepoznavati kao „**Crkva Božja u...**“. **Jedno ne bi smjelo biti na štetu drugoga.** Trebalo bi snažno posvijestiti da se određene zgrade upravo zato i zovu „crkve“ jer se u njima sastaje Crkva. Koliko kršćana na pitanje što je Crkva, pomisli najprije na svoju konkretnu zajednicu, a često misleći i na zgradu.

Odnos opće i mjesne Crkve

Da bismo vidjeli kakav je odnos mjesne i opće Crkve, pogledajmo kakav je odnos pojedine konkretne zajednice prema drugim zajednicama. Pavao često nasuprot Korinćana spominje i druge zajednice u kojima djeluje on i njegovi suradnici. Korinćanima piše: „Zato upravo poslah k vama Timoteja, koji mi je dijete ljubljeno i vjerno u Gospodinu, da vas podsjeti na naputke moje u Kristu, kako posvuda, **u svakoj crkvi učim**“ (1 Kor 4,17).

U svakoj je zajednici Crkva Božja

U svakoj se zajednici događa Crkva Božja. U svakoj je prisutan uskrsnuti Gospodin, a zajednice su među sobom povezane vjerom, suradnjom, pomaganjem, istim načinom života i – što iz gornjih tekstova zaključujemo apostolovim „**naputcima**“ - smjernicama koje Pavao daje Crkvama. Rastom tih zajednica, raste onda iznutra i Crkva Božja. Analizirajući novozavjetne tekstove o Crkvi ne možemo zaključiti da bi opća Crkva bila jednostavan puki zbroj mjesnih Crkvi, da bi pojedine zajednice bile „dijelovi“ velike, opće Crkve. **Opća Crkva nikako nije jednostavni administrativni skup svih zajednica u organiziranu cjelinu. Ona je više od toga.** Kao što i pojedina mjesna Crkva nije „broj“ u općoj Crkvi. **Ona je više od toga. Kako i gdje se onda događa Kristova Crkva?**

Teško je za to naći odgovarajući adekvatni izraz. Upravo činjenica da apostolski spisi izraz „ekklesia“ upotrebljavaju i za mjesnu Crkvu i za opću Crkvu navodi nas na zaključak da se **jedna te ista Kristova Crkva snagom Duhova događa kako u pojedinoj konkretnoj zajednici, tako i na planu opće Crkve**. Možda je tome najbliža usporedba o prebivanju duše u tijelu. Koja je kako u pojedinom dijelu tijela, tako i u čitavom tijelu. **Crkva se ne da lomiti na „dijelove“, ona je Duhovna stvarnost koja samo kao sociološki fenomen može imati „dijelove“**. U svakoj mjesnoj Crkvi pulsira život i dinamika cijele Crkve, u svakoj se takvoj zajednici događa i živi biće Kristove Crkve. To nam nije do kraja shvatljivo, jer **Crkva je stvorenje Duha, ona je otajstvo**, kako ćemo to vidjeti kasnije u jednoj od Kateheza.

Jeruzalem je sjedište

Ovime otvaramo i drugo pitanje: **koji je odnos pojedine zajednice, mjesne Crkve prema rimskoj Crkvi?** Povezujući elemenat, kako nam to svjedoče apostolski spisi, u prvom stoljeću kršćanstva, koji je zajednice na neki način „sabirao“, „povezivao“ bio je vezan uz mjesto iz kojeg je kršćanstvo i pošlo u svijet, a to je bio Jeruzalem. Sve do svojeg političkog, vjerskog i materijalnog razorenja (70.g.p.Kr.). **Jeruzalem je imao određeno časno mjesto, budući da je bio poprište spasenjskog događanja, Isus je u njemu trpio, umro i uskrsnuo.** Tu se je rodila Crkva, tu je Duh sišao na pouskrsnu zajednicu Isusovih učenika, tu je u samom početku bila većina apostola.

Stoga nije čudo da i sam Pavao želi svoj apostolski i misionarski rad na utemeljivanju i razvijanju pojedinih kršćanskih zajednica staviti u zajedništvo s Jeruzalemskom Crkvom. Pavao nas sam o tome izvještava:

„Zatim, nakon četrnaest godina, opet uziđoh u Jeruzalem s Barnabom, a povedoh sa sobom i Tita. Uziđoh po objavi i izložih im – napose uglednijima – Evandjelje koje propovijedam među poganima, da ne bih možda, ili da nisam trčao uzalud.

..... i spoznavši milost koja mi je dana, Jakov, Kefa, i Ivan, smatrani stupovima, pružiše meni i Barnabi desnice zajedništva: mi ćemo među pogane, a oni među obrezane. Samo neka se sjećamo siromaha, što sam revno i činio“ **(Gal 2, 1-9,11)**.

Jednako tako nakon svojega obraćenja Pavao smatra potrebnim doći u Jeruzalem i potražiti Kefu (Petra) i ostati kod njega neko vrijeme (**usp. Gal 1,18**). Sigurno da je za to imao prave razloge nakon što je spoznao uskrsnulog Gospodina i njegovu Crkvu. **Pavlovo zajedništvo s jeruzalemskom crkvom bilo je sasvim konkretno, kako su mu to i preporučili „stupovi“ Jeruzalemske Crkve Jakov, Kefa i Ivan.** O tome nam svjedoči i njegova poruka Rimljanima (**Rim 15,25-27**).

Druge Crkve smatra na neki način „dužnicima“ jeruzalemske Crkve, jer su upravo po njoj primili Evanđelje. Pavao nosi u Jeruzalem „caritas“, materijalna dobra kojeg su sabrale Crkve u Makedoniji i Ahaji, kako bi se nekako odužile za duhovna dobra koja su od jeruzalemske Crkve primili. Ovdje je zanimljiva i jedna druga okolnost. Pavla je na njegova misijska putovanja među pogane uputila Crkva u Antiohiji, kako to svjedoče Djela apostolska **(Dj 13,1-3).**

A ipak Pavao i Barnaba osjećaju se odgovorni jeruzalemskoj Crkvi . Pavao upravo toj Crkvi i njezinim apostolima izlaže „**milost koja mu je dana**“. I kada u Antiohijskoj Crkvi nastaje spor glede ulaska pogana u Crkvu, ona šalje svoju delegaciju u jeruzalemsku Crkvu da se tu raspravi i odluči. O jeruzalemskom saboru već smo govorili u jednoj od prethodnih kateheza.

Rim postaje središte

Nakon razorenja Jeruzalema, Rim postaje pomalo novo središte sabiranja mjesnih Crkvi. **Tri su temeljna razloga za to: prvo**, u vjeru te zajednice ugrađeno je naviještanje dvojice najvećih apostola Crkve, apostolskih prvaka Petra i Pavla. Njihovo naviještanje i njihova mučenička smrt toj je zajednici dalo poseban ugled. **Drugi** je razlog upravo sam Petar, koji stoji na čelu te zajednice, a koji je „stijena na kojoj Krist gradi svoju Crkvu“, i **treće**, nakon Petrove smrti (a to smo radili u katehezi o ustroju Crkve) mjesne Crkve u rimskim biskupima prepoznaju Petrove nasljednike sabiratelje cijele Crkve u jedinstvu i ljubavi.

